

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oksanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 3.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1898. Leto XV.

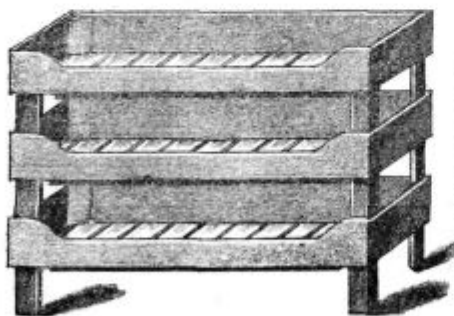
Obseg: Police za hranjenje sadja, krompirja in drugega gomolja. — Gnojenje vinogradov. — Deset pravil za ozdravljanje domače živine. — Ravnanje z nalezljivimi boleznimi pri živini. — Kako moremo zboljšati pridelke z domačim semenom. — Prezimovanje cvetic. — Kuhanje voska. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inzerati.

Police za hranjenje sadja, krompirja in drugega gomolja.

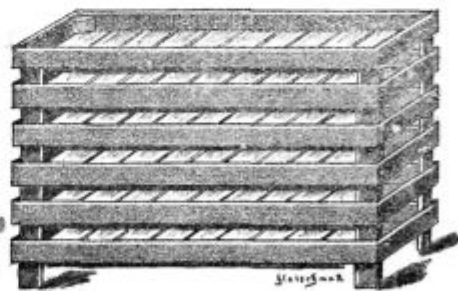
Za hranjenje sadja, krompirja, čebulic i. t. d. so prav priporočene police, kakeršne kažeta podobi 71. in 72. Po teh podobah more izdelati take police vsak mizar. Te police so sestavljene iz posameznih les, ktere se lahko prav priprosto in v poljubnem številu nepremično nalože druga vrh druge in se tako hranijo velike zimske zaloge na primerno majhnem prostoru.

Vsaka lesa je 100 cm dolga, 50 cm široka in 10 cm visoka ter gre nanjo 25 kg krompirja, oziroma temu primerna množina sadja, čebule itd. Vsaka klet je vsaj 2 m visoka, torej gre 20 les druga vrh druge in se torej da shraniti na $\frac{1}{2}$ m² 500 kg krompirja, in sicer jako dobro, dočim je po starem v zaboje ali na navadne police nasuto gomolje zavzemalo veliko več prostora in je bilo vrhu tega še slabo shranjeno. V kupih ležeči krompir se ogreje ter požene dolge kali, kar poslabša njegovo redilno ter semensko vrednost. Vse slabe strani hranjenja po starem načinu se na lesah preprečijo. Plodovi leže v pasameznih plasteh suhi in v prepihu in kaljenje se vrši le v naravni jakosti.

Posebno važno je to za semenski krompir. Če se lese količkaj dobro izdelajo, vzdrže mnogo let ter stanejo manj kakor kterakoli druga trpežna naprava, vrhu tega se pa lahko prenašajo iz kleti v klet. Ker lese drže gotovo težo sadja, moremo vedno vedeti, kolikšna je zaloga. Pri takem hranjenju sadja tudi prav lahko ločimo posamezne vrste.

Podoba 71.

Podoba 72.

Gnojenje vinogradov.

Ako pomislimo, da v vinogradih skozi desetletja na isti zemlji vzgajamo isto rastlino, dalje da so vinogradna zemljišča navadno suha in kamenita,

torej ne posebno založena z rastlinskimi redilnimi tvari, in naposled, da ima vinska trta močno razraščene, globoko v zemljo segajoče korenine, jasno nam bo, da je vinograd treba obilno gnojiti, ako hočemo zabraniti, da ne bodeta obrodek in rast od leta do leta v vsakem oziru slabša.

S čim pa naj vinograd gnojimo, da bo primerno rodil in da ohranimo tudi trte trajno plodovite? Oglejmo si najprej učinek najvažnejših treh rastlinskih redilnih tvarin — dušika, kalija in fosforove kisline — pri vinski trti. Enostranska obilna gnojitev s kalijevimi gnojili pospešuje v prvi vrsti tvorjenje lesa, dočim je obrodek v

razmerju z razvojem trt majhen. Če se pa gnoji bolj z dušičnatimi in s fosforovokislimi tvarinami, tedaj se prikaže veliko grozdja in mnogoštevilni veliki listi, ali les se ne razvija čisto povoljno. Najboljši gnoj za vinograd je zato zmes, v kateri se nahajajo vse tri redilne tvarine v obilni meri.

Najčešče se gnoji s hlevskim gnojem; ali ne oziraje se na to, da ga po navadi ni dovolj na razpolago, je treba še pomisliti, da ob gnojitvi s samim hlevskim gnojem lahko nastane nedostatek dušika in da je spravljanje hlevskega gnoja na strme, visoke kraje zelo težavno, ker zavzema veliko prostora. V mnogih slučajih bomo torej umetna gnojila s pridom porabljali in v raznih okolnostih bodo tudi pripravnejša kakor hlevski gnoj. Tu pa se mora tudi pomisliti, da se z gnojitvijo hoče ne samo rastlini podati potrebnih redilnih tvarin, temveč da se mora tudi zemlja zboljševati. To pa dosežemo zlasti z gnojitvijo z organsko podstatjo, ki v zemlji trohni, tvori črnico in tako zemljo rahlja. V tem oziru je bolje rabiti hlevski gnoj kakor umetna gnojila, torej moremo tudi s šoto, katero poprej zmešamo s primerno množino umetnega gnoja, podati zemlji potrebnih organskih snovij.

V obče smemo reči, da se 1 hektar vinograda na leto odvzame z letino, dalje z rezjo in izluščevanjem izrastkov in listkov okoli 120 kg dušika, 90 kg kalija in 30 kg fosforove kisline. To je treba z gnojenjem zopet nadomestiti, če hočemo, da bo obrodek zmerom enak. Če rabimo v to svrhu droben, vležan hlevski gnoj, in sicer 600 met. centov na hektar, razdeljen na tri leta, tedaj spravimo s tem na leto približno 75 kg dušika, 90 kg kalija in 37 kg fosforove kisline v zemljo. Tu se vidi, da primanjkuje dušika približno 45 kg, ki ga je treba drugače nadomestiti, najbolje na ta način, da rabimo umetna gnojila, čilski soliter, ali žveplenokisli amonijak, ali hlevski gnoj, pomešan z drugimi dušičnatimi tvarinami, kakor z odpadki rogov in volne, usnjeno mlevko itd., in vrhu tega da potrošamo mešanec s šoto ali superfosfatno sadro, da se ne pogubi veliko dušika, da ne izhlapi v obliki amonijaka.

Ako se pa gre za srednjo gnojitev s hlevskim gnojem, tedaj se ga mora v vinograd spraviti nad 600 met. cent.; to pa je delo, ki prizadane veliko truda in precejšnih stroškov; tudi podkopavanje tako velike množine gnoja je težavno in drago. Bolj pripravno je torej, posluževati se umetnih gnojil. Z ene strani jamči tvorničar za vsebino dušika, oziroma fosforove kisline in kalija, torej moremo natanko potrebno množino teh snovij spraviti v zemljo, z druge strani je redilnih tvarin v umetnih gnojilih mnogo več kakor v hlevskem gnoju, tako da je treba prevažati in podkopavati dosti manjše množine. Čeprav primešamo gnoju še šote, prvič, da izročimo zemlji potrebno organsko podstat, drugič da zabranimo v prepustni zemlji izgubo redilnih tvarin, je vender množina tega po teži in prostornini še dosti manjša, kakor če bi bili rabili v to potrebni hlevski gnoj.

Ako naj se n. pr. 600 met. centov hlevskega gnoja nadomesti z umetnimi gnojili, in sicer s superfosfatom, s koncentrovano kalijevo soljo in z žveplenokislom amonijakom, kateremu se primeša tudi šote, tedaj je v to potrebno približno samo 6 met. centov superfosfata, isto toliko kalijeve soli, dalje 15 met. centov žveplenokislega amonijaka in kakih 90 met. centov šote, v vsem skupaj torej 117 met. centov proti 600 met. centov, ako bi rabili izključno hlevski gnoj.

Množina in način, kako je rabiti umetna gnojila, oboje je zavisno ne samo od svojstva zemlje, temveč tudi od starosti nasada; nov nasad potrebuje več gnoja

kakor stare trte. Sploh je težavno, za porabo umetnih gnojil podati v obče veljavne predpise, zakaj svojstva zemlje so zelo različna, in tudi podnebje pride tukaj v poštev. Če navzlic temu priobčimo v naslednjem nekoliko preskušanih primerov, zgodi se to radi tega, da na teh primerih, ki se najmanj izpreminjajo, predočimo prvič mnogovrstnost porabe in drugič način in čas primernega podkopavanja.

V novih nasadih in pri grobanju se je obneslo, hektar pognojiti z 10 met. centi, Tómasove žlindre, s 5 met. centi kajnita in z 10 met. centi moke iz oljnatih kravajcev; slednja se lahko nadomesti z odpadki volne i. dr., ali pa tudi s čilskim solitrom. Ta gnojila se pred porabo zmešajo z veliko množino prsti in se podkopljejo tako, kakor mešanec. Za težki, globoki in malo prepustni svet se namesto moke iz oljnatih kravajcev priporoča rabiti 2 met. centa čilskega solitra, in sicer tako, da se poleti nasuje po jarkih.

Tudi za trtnice je priporočena enaka mešanica gnojil (z moko iz oljnatih kravajcev), in podkopavanje se zvrši potem na ta način, da Tómasovo žlindro in kajnit ob rigolanju pomešamo s prstjo, moko iz oljnatih kravajcev pa s prstjo pomešano rabimo kakor mešanec, ali pa, ko so trte vložene, menjajoč nasipamo dobro prst z moko iz oljnatih kravajcev.

Če se imajo gnojiti neprestare trte, jemati se mora v poštev najprej svojstvo zemlje.

Ako imamo prepustna, rahla tla, tedaj bomo rabili taka umetna gnojila, v katerih so redilne tvarine teže raztopne, da se kolikor mogoče zabranijo izgube vsled odplavljanja. Nasprotno bomo za težka tla segli po lahko raztopnih gnojilih, torej bomo v prvem slučaju n. pr. vzeli Tómasovo žlindro, kajnit in kot dušičnato podstat moko iz oljnatih kravajcev, v zadnjem pa kalijev superfosfat in čilski soliter.

Za prepustna, peščena ali kamenita tla, kakor tudi za nove nasade, pri katerih je treba mlado rastlino dobro založiti z redilnimi tvarinami, se je prav dobro obnesla gnojitev, obstoječa iz 10 met. centov Tómasove žlindre, 5 met. centov kajnita in 10 met. centov moke iz oljnatih kravajcev na hektar. Ker je fosforova kislina v Tómasovi žlindri teže raztopna kakor v superfosfatu, zato se priporoča, Tómasovo žlindro že pozimi spraviti pod zemljo, in sicer po jarkih, ki se naredijo med trtami. Da se žlindra ne razpraši in ne pride v izgubo, pomeša se poprej s prstjo. Kajnit in moka iz oljnatih kravajcev se v rani pomladi, tudi s prstjo pomešana, po jarkih podkopljeta. Da se kolikor mogoče zabrani odplavljanje gnoja, izkopljemo jarke ravnoležno in ne navzdol.

Na težkih tleh porabimo na hektar okoli 10 met. centov kalijevega superfosfata in 3 met. cente čilskega solitra; prvi se že v pozni jeseni ali pozimi, tudi s prstjo pomešan, po jarkih podkoplje, čilski soliter pa, ker je lahko raztopen, se spravi v vinograd šele spomladi ali poleti. Prav primerno je, čilski soliter v enakih delih podkopati meseca maja in junija, in sicer tako, da ga pred kopjo raztrosimo in nasujemo po jarkih. Pripravno pa ni, gnoj, bodisi kakeršen koli, polagati v jame, izkopene okoli vsake trte; v tem slučaju bi se prepočasi razdelil, in vrhu tega je nevarnost, da se trte pri kopanju jam poškodujejo.

Ako imamo gnojiti stare trte, moramo pomisliti, da so pri teh v zgornji plasti zemlje nahajajoče se korenine navadno že usahnile popolnoma ali vsaj večinoma; zato moramo prvič z lahko raztopnimi gnojili, drugič z večjimi množinami poskrbeti, da pride dovolj redilnih tvarin v spodnjo zemljo. Priporoča se torej tudi poraba

kalijevega superfosfata 12 met. centov in čilskega solitra 4 do 5 met. centov na hektar.

Deset pravil za ozdravljanje domače živine.

- 1.) Ozdravljajte samo tiste bolezni, ktere poznate.
- 2.) Ako bolezni ne poznate, ne ozdravljajte; v tem slučaju je najbolje, precej poslati po živinozdravnika, kteri bode gotovo vse storil, kar je v njegovi moči, da vas obvaruje nesreče. Ako pa ne morete poslati po živinozdravnika, prepustite vse ozdravljanje telesni naravi.
- 3.) Čakati morate, da zdravilo pokaže svojo moč. Zeló napačno je, zdravila hitro menjavati drugo za drugim.
- 4.) Ako se začne po enem zdravilu bolezen manjšati, ostanite torej tudi nadalje pri tem zdravilu.
- 5.) Nikdar ne izpreminjajte zdravil, ako posebni razlogi za to ne govorijo.
- 6.) Najprvo izvolite tisto zdravilo, ktero vam je že pomagalo in ki tudi nima za telo slabih nasledkov.
- 7.) Zdravite kolikor mogoče ceno in hitro.
- 8.) Pri mešanju različnih zdravil mora eno drugo podpirati, ne pa podirati.
- 9.) Ne zdravite kužnih boleznij.
- 10.) Nikoli ne smete pri ozdravljanju pozabiti na potrežbo in snago. Bolna živina mora imeti počitek, lahko prebavno krmo, dobro in primerno pijačo. Hlev ne sme biti prevroč, pa tudi ne premrzel. Bolno živino morate na vsak način varovati prehlajenja. Vedno morate skrbeti za čist zrak v hlevih. Ako je treba, morate bolno živino pokriti.

Ravnanje z nalezljivimi boleznimi pri živini.

Kužne in nalezljive bolezni ne nastajajo vsled slabe krme, nezdravih hlevov, pretežkega dela i. t. d., ampak vsled malih, s prostim očesom nevidnih glivic (strupene snovi). Vender pa moramo pripoznati, da zbolé slabo gleštane in nečedno držane živali tudi za kugami češče kakor tiste, ktere umno negujemo.

Torej se ne izcimijo nalezljive bolezni nikoli same od sebe, ampak le po okuženju ali nalezanju. Zdravo živinče dobi od okuženega strupeno snov v se, in ko se strup v telesu zadostno pomnoži, tedaj se prikaže kužna bolezen. Živina se okuži neposredno, ako stoji zraven bolne, ali pa posredno z odejo, s hlevsko opravo itd. Dalje so znane tudi take kuge, kterih strupena snov se zanese precej daleč po zraku (100 do 200 korakov) od okužene na zdravo žival. Tej vrsti prištevamo naslednje nalezljive bolezni: osepnice ali koze, goveja kuga, kužno pljučnico goved, oziroma tudi smrkelj, ter kugo v gobcu in na parkljih. O teh kužnih boleznih nam je znano, da pride strupena snov, glivica imenovana, iz pljuč, iz kožnega hlapa in znoja v zrak, kteri jo raznese na vse strani; na ta način se razprostirajo nalezljive bolezni hitro od živinčeta na živinče. Zlasti se razprše glivice daleč na okrog tedaj, kadar vlečejo vetrovi.

Država skrbi, da se ne zanese kuge v cesarstvo in v posamezne dežele; ako pa se vender prikradejo, skuša jih hitro zatreti. Torej bodi vsakemu živinorejcu sveta dolžnost, da gosposko v vsem posluša in da natanko izvršuje, kar mu ona naloži za odstranjanje in zabranjevanje nalezljivih boleznij. Vsak bodi prepričan, da pred-

pisuje politična oblast one postavne naredbe, ktere koristijo posameznemu živinorejcu ter hasnijo vsi državi. Nepriстойno in krivo govori, kdor pravi, da mu gosposka samo nagaja in ga draži.

Dragi čitatelj, ne poslušaj takih govoric, kajti okrajno glavarstvo dela le v tvoj prid, v tvojo korist. Kako cesarski urad kuge od deželnih mej odvrtače in kako jih zatira, o tem mi ne dopušča prostor natančneje govoriti, le nekoliko prepotrebni namigljejev hočem ob kratkem navesti.

Najvažnejši posel pri zabranjevanju in odstranjanju kug je tá-le: 1.) Zdravo živino je od bolne odstraniti, 2.) pogible živalije treba pravilno in globoko zakopati, in 3.) vso opravo in okužene hleve moramo razkužiti (desinficirati, strupeno snov pokončati).

Kadar razsaja v bližini kaka nalezljiva bolezen, tedaj morate skrbeti, da se ne pomeša vaša živina z okuženo (da ne pride z njo v dotiko) niti na pašnikih, niti pri delu, niti kako drugače. Najvažnejša naredba proti razširjanju kug je ta, da se zabrani prosti promet, t. j. da se živali med seboj ne mešajo, ampak da se okuženi hlevi, vasi ali cele dežele za živinski promet zapró. Večkrat gredo gledat gospodarji, hlapeci in pastirji iz same radovednosti v okužen hlev, kaj se tam godi. Ali je to prav? Ne; kajti ljudje morejo prenesti strupeno snov na obleki, obuvalu ali na rokah iz okuženih hlevov v zdrave in na ta način pospešujejo razširjanje nalezljivih boleznij. Vsak gospodar bi moral svoji družini ostro prepovedati, da ne hodi v okužene hleve in da se ne pajdaši z ljudmi, ki gleštajo okuženo živino; seveda mora v tem pogledu sam dajati lep vzgled. Kadar se prikaže kužna bolezen v vašem hlevu, tedaj morate zdravo živino od bolne odstraniti ter jo v drug hlev premestiti. Napačno pa bi bilo, ako bi postavili bolne živali v zdrav hlev, zdrave pa pustili v okuženem. Ali ne samo živino, ampak tudi hlapce in deklice morate razdeliti; tisti, ki gleštajo bolne živali, ne smejo priti v zdrave hleve, in oni iz zdravih hlevov ne v okužene. Nikoli ne puščajte v svoje hleve ljudij iz takih krajev, v kterih razsaja kaka nalezljiva bolezen.

Najhitreje se kuga zatire, če se vsa bolna živina pobije ali postreli. To je pri nekterih nalezljivih boleznih tudi potrebno, zatorej je postavno zapovedano; ta zakon velja za one kuge, ki so povsem neozdravljive ali celo človeškemu življenju nevarne. Če se pusti taka živina toliko časa pri življenju, da sama pogine, pospešuje se s tem razširjanje dotične kužne bolezni. Po cesarski postavi se ne smejo ozdravljati te-le nalezljive bolezni: goveja kuga, smrkelj, črvivost in steklina. Živina, ktera boluje na imenovanih kugah, se mora takoj pokončati. Ostale nalezljive bolezni pa more in sme ozdravljati edino le živinozdravnik.

Vsako za kužno boleznijo pogible ali pobito živinče morate globoko zakopati (ali sežgati), potrositi je z živim apnom in slednjič politi s surovo karbolno kislino, kakor določa postava. S površnim in preplitvim zakopanjem ne zamorite strupene snovi. Zakon veleva, da mora biti jama tako globoko izkopana, da pride na truplo vsaj 2 metra na visoko prsti. Strupena snov črma (vnetje slezene) ostane 15—20 let živa in za okuženje sposobna, ako se ni mrtvo živinče razkužilo in dovolj globoko zakopalo. Živali, ki so pocepale za govejo kugo, steklino, smrkajem, črvivostjo in črmom, se ne smejo odreti, ampak se morajo zakopati s prerezano kožo; pri ostalih kugah pa je koža porabna.

Z nakupovanjem živalij se zaneso kuge kaj lahko v zdrave hleve. Zlasti se to lahko zgodi, če se kupuje živina na oddaljenih semnjih ali če se dovaža po železnici iz tujih krajev. Kupljeno živinče je namreč lahko že okuženo, ali pa je dobilo v sé kal bolezni med daljnim potom. Mogoče je tudi, da ni isto pri kupu še bolno, ali vendar ima strupeno snov že v krvi, in kasneje se pojavi kuga. Zatorej je treba postaviti vsako dokupljeno žival v poseben hlev (jo kontumacirati); nikoli naj se ne priveže precej k ostali živini. Seveda s tem ne prepričite, da ne bi zbolelo kupljeno živinče, ako ima slučajno v sebi kal bolezni, ali vendar se ohrani domača (prejšnja) živina zdrava. Vsaj za 14 dni morate „kontumacirati“, t. j. posebej zaprto imeti vsako dokupljeno živinče.

Ko se je kuga končala, t. j. ko se je vsa živina ozdravila ali pobila, morate hlev in vso posodo, ki ste jo rabili pri bolnih živalih, razkužiti ali, kakor tudi pravijo, desinficirati. To je zagadelj potrebno, da se zamori ves strup in da živina iznova ne zboli. Kako se razkužujejo hlevi, posode in oprave, to določijo in nadzoruje v mejah postave okrajni živinozdravnik.

Kako moremo zboljšati pridelke z domačim semenom.

Kakor je mogoče, domače živinsko pleme zboljšati in požlahtniti, ravno tako nam je mogoče, zboljšati tudi domače vrste kmetijskih rastlin in njih pridelke. V veliki meri delajo to dandanes postaje za pridelovanje semena in semenski trgovci, ki nam vsako leto ponujajo nove in zboljšane vrste žita, krompirja, pese itd. Naši gospodarji poskušajo sem in tja take nove vrste; ali večkrat se jim ti poskusi ne obnesó. Zgodi se rado, da nam tuja, toliko hvaljena semena dajejo še slabše pridelke v naših krajih, kakor domača semena. In zakaj? Zato, ker ni vsaka rastlinska vrsta ali sorta za vsak kraj pripravna. Nove in sloveče rastlinske vrste obrodé le v tistih krajih dobro, kjer jim ugaja zemlja in pa podnebje.

Doma pridelano seme je zanesljivo dobro in poceni; zato ga gospodarji najrajši sejejo. Pridelki domačih rastlin se dajo pa tudi še za mnogo zboljšati. Treba nam je le nekoliko posnemati napredne gospodarje drugih krajev, ki odbirajo za setev le najboljša semena in dobivajo na ta način prav lepe pridelke. Če bomo tako ravnali, ni dvoma, da se bodo tudi naše domače rastline zboljšale, in da bodo dajale boljše pridelke kakor doslej.

Ker je žito v ceni močno padlo, moramo gledati, da ga zanaprej pridelamo na manjšem prostoru več, kakor smo ga pridelali doslej na velikem prostorn. Ker so stroški za delo pri vseh kmetijskih rastlinah narastli, moramo skrbeti tudi za to, da se v prihodnosti pokrijejo večji stroški z večjimi in boljšimi pridelki. Veliko se da doseči z dobrim obdelovanjem zemlje, ali mnogo je ležeče tudi na dobrem semenu. Če pridelam na 1 hektarju 120 meterskih centov krompirja, moj sosed pa na ravno tolikem prostoru 200 meterskih centov, je to silno velik razloček v dohodkih, če pomislimo, da so stroški za delo pri obeh enaki. Če velja 1 meterski cent le 2 gld., potem je sosed za 160 gld. več krompirja pridelal, in to ni vse eno.

Če bočemo zboljšati domače vrste žita, puščati moramo žito za seme na takih mestih, kjer enakomerno in najlepše raste in kjer ima najtežje in najdaljše klasje. To žito je posebej požeti in shraniti na suhem prostoru.

Izmlačeno zrnje je skrbno očistiti. Če nam ne kaže žita za seme posebej požeti, potem je odbrati za seme najtežje in najlepše zrnje, katero dobimo, kadar snopje prvič omlatimo. To seme je potem še očistiti z vejanjem, da dobimo najtežje in najlepše zrnje. Večji posestniki ravnajo tako, da prebirajo seme s posebnimi stroji. Nekteri kmetovalci jemljejo za seme tudi tisto zrnje, ki se osuje iz klasja na podu. Tako zrnje je najtežje in najbolj dozorelo; prav zaradi tega se tudi najprej osuje.

Pri semenski detelji smo že vajeni, da jo puščamo na takih mestih, kjer najbolj kaže, namreč ondi, kjer enakomerno raste in kjer ni pregosta ali previsoka, in se torej ni bati, da bi polegla ali padla.

Pri turščici ali koruzi odbirajo skrbni gospodarji semensko klasje že na njivi, ko turščica še raste, in jemljejo tako klasje, ki zgodneje dozori, ki je dobro razvito in polno jeklenega zrnja. Iz klasu odbirajo potem še sredi ležeče zrnje. Odtod prihaja tudi, da je domača turščica tako lepa in dobra. Tudi pri okopavinah zboljšujemo seme s tem, da odbiramo za seme najlepše, srednje debele in pravilno razvite korenine.

Pridelovalci semen ravnajo pa še drugače, da pridejo do zboljšanih ali novih vrst rastlin; oni odbirajo pri žitu po vzgledu Angležev, Nemcev in Francozov najlepše in najdaljše klasje že na njivi pri žetvi in izbirajo potem še najtežje zrnje iz klasja. Tako dobljeno seme sejejo redko in odbirajo drugo leto zopet najboljše klasje in najlepše zrnje. V nekih letih dosežejo na ta način žito, ki se odlikuje v mnogih ozirih od navadnega žita. Znani Anglež Hallet je vzgojil na ta način take vrste žita, ki imajo še enkrat tako dolgo klasje in trikrat toliko zrnja. Tudi drugod so začeli sedaj posnemati to ravnanje, in dobili so žitne vrste tako zboljšane, da so prejšnjim komaj podobne. Semenski trgovci dajejo zboljšanim vrstam žita nova imena in jih priporočajo potem v svojih cenikih na vse pretege.

Nove rastlinske vrste ali bolje rečeno podvrste (razvrste) vzgojujejo semenski pridelovalci tudi na ta način, da pomnožujejo tiste rastline, ki izrastejo včasih slučajno vmes med domačimi vrstami rastlin, pa se razlikujejo od teh v tem ali drugem oziru. Če so nam všeč te razlike v rasti (na pr. hitra rast, zgodnji dozor, visoka rast, boljše seme itd.), in če kažejo take rastline za nas bolj ugodne lastnosti, tedaj jih lahko pomnožimo. Treba jih je posebej spraviti in dobljeno seme posebej sejati.

Večkrat se zgodi, da najdemo med navadnim semenom tudi zrnja, ki se odlikujejo po posebni obliki in barvi. Če nam je tako zrnje všeč, lahko ga posejemo na posebnem prostoru, da pridemo do semena.

Tudi po tej poti se je že prišlo do novih vrst rastlin, seveda še le v nekoliko letih.

Razven tega je mogoče, rastline zboljšati tudi še na ta način, da pustimo med seboj oploditi se dve različni podvrsti ene in iste rastline, kar se najlože zgodi, če jih skupaj vsejemo. Ta način zboljšanja se je obnesel doslej posebno pri pšenici in turščici. Naša navadna pšenica ima na mnogih krajih to napako, da je proti rji zelo občutljiva, da rada poleže in da daje le srednje pridelke. Od angleške pšenice (zlasti „Squarehead“ pšenice) je pa znano, da bogato rodi, da ne poleže tako hitro in da ji tudi rja dosti ne škoduje. Pri njej je le ta napaka, da daje njeno zrnje slabšo moko. Da se odpravijo naši pšenici slabe lastnosti in se zboljšajo z angleško pšenico, poskusil je na Nemškem posestnik Cimbal iz Fremdsdorfa v Šleziji skupno sejati domačo in angleško pšenico, da bi z medsebojno oplodbo dosegel pšenico, ki

bi bila v vsakem oziru boljša. Kakor se glasé poročila, posrečil se mu je tudi ta poskus. S pridelanim semenom je vzgojil novo pšenično vrsto, ki ima baje bolj trdno slamo in ktera bolj bogato plenja.

Če bodemo po teh navodilih posnemali v tem ali onem oziru gospodarje drugih dežel, tedaj nam bo mogoče, brez posebnega truda in stroškov zboljšati pridelke domačih rastlin. In na to moramo delati, če si hočemo v sedanjih časih pomagati do boljših letin.

Prezimovanje cvetic.

Odkar je nastopila jesen, postaja vreme čim dalje mrzlejša. Cvetja kras gine s polja in z vrtov. Cvetice se pripravljajo na dolgo zimsko spanje, da si zadobe novih močij za prihodnjo pomlad, ko se bode zopet treba obleči v novo, praznično obleko. Za cvetice v naravi je že skrbjeno, da jim zimski mráz ne more naškoditi; drugače pa je z našimi udomačenimi cveticami, ktere gojimo v cvetičnikih. Večina jih je došla iz toplejših krajev, zato naše zime ne morejo prenesti. Zavarovati jih je torej treba zoper mráz. Ako smo jih poleti imeli na prostem, na vrtu ali kje drugje, prenesti jih moramo v varno zavetje, da ondi prezimujejo.

Pri večjih vrtih imajo v to svrhu rastlinjake, kamor ob pričetku zime premestijo cvetice in po katerih kurijo toliko, kolikor treba cveticam toplote. Ker so pa rastline v tem različne, imajo večji vrtnarji vsaj po dva rastlinjaka, enega s toplo in enega s hladno toplino. V prvem namestijo ponajveč eksotične rastline, ktere zahtevajo precej toplote, potem pa tudi cvetice, ktere naj že pozimi ali vsaj zgodaj spomladi cveto, na pr. kamelije, azaleje, rododendron, primule, ciklamen, chrysantemum, abutilon, cineraria i. dr. V hladni rastlinjak, v katerem je treba le ob hudi zimi kuriti, premestijo vse druge cvetice, ki ne zahtevajo posebne toplote in ki tudi ne cveto zgodaj, na pr. fuhsije, pelargonije, petunije, tradescantia i. dr. Lahko ljudem, ki imajo rastlinjake, a velika večina ljubiteljev cvetic razven kakega okna ali majhnega prostorčka v sobi nima prostora, kjer bi mogle njih cvetice prezimovati. A človek si mora pomagati, kakor ve in zna. Cvetice, katerim odpade listje ali celo steblo, na pr. begonijam, se preneso v kako klet, ktera pa ne sme biti tako mrzla, da bi v nji zmrzovalo. Tamkaj prebijejo celo zimo brez prilivanja. Druge cvetice, ktere listje obdrže celo zimo, naj bodo v sobi na cvetičnih stojalih in na deskah pred okni. Cvetice so sobam le v kras ter jih delajo tem bolj prijazne, čim bolj zima pritiska in nas sili bivati v sobah. Seveda ne kaže v spalni sobi imeti preveč rastlin, posebno ne cvetočih, kajti njih duh človeka lahko omami. Naposled imamo še cvetice, ki pozimi cveto in jim je v to svrhu treba precej toplote, da čim prej cveto. Take je najbolje do časa, ko prično cvesti, postaviti na kako okno v kuhinji ali v sobi, kjer zmerom kurimo. Ko prično cvesti, postavijo se na kako hladnejše mesto, da obdrže dalj časa cvet.

Pozimi je treba cvetice pregledovati, če niso na njih listne ušice; odpravijo se s tobakovo vodo. Zalivati je treba cveticam poredko in le z mlačno vodo. Pregosto zalivati zato ni dobro, ker cvetice pozimi ne potrebujejo toliko vode in ker od prevelike vlage gnijo korenine. Posebno pa moramo paziti na cvetice tedaj, kadar zračimo sobe. Marsikdo je obžaloval izgubo najljubših cvetic, pustivši jih ob zračenju na oknih ali blizu njih. Zamoril jih ni le zimski mráz, ampak ponajveč hitra prememba toplote. Saj še ljudem kaj rado škoduje brzo preminjanje

toplote in mraza, kamo li dokaj občutljivejšim rastlinam. Torej, kadar zračimo, prenesimo cvetice iz sobe, ktero zračimo, ali, če ni posebnega mraza, odmaknimo jih od oken, da ne stoje na prepihu. Rastlino pa, ktero je mráz opalil ali ktera je celo zmrznila, ne postavljajmo ne toplo, ker to bi bil njen konec. Denimo jo za nekaj časa na hladen prostor, kjer se odtali, potem jo smemo šele postaviti na toplejše mesto; uprav načelo, ktero velja za zmrzle ljudi.

Za cvetice stalnice (perennes), ki bivajo na vrtu, zaradi njih prezimovanja, ni treba nikake skrbi, k večjemu da nekatere mehkejše vrste pokrijemo z listjem, steljo in slamo, kar velja posebno o cveticah s čebulicami ali gomolji in o visokodebelnih vrtnicah, ktere je treba pripogniti in z zemljo in z drugimi stvarmi pokriti ter jih tako obvarovati mraza.

Kuhanje voska.

Skušnja uči, da mnogim čebelarjem izpuščanje voska dela preglavico. Temu se nikakor ne čudimo, kakor tudi ne dokazani resnici, da so hišna mati ob času kuhanja voska radi kaj nasršeni proti domačemu čebelarju, ki povsod za seboj pušča rumenkaste sledove svoje umetnije: v kuhinji, v veži, na posodju in na orodju.

Kako nerodno se tudi pri izpuščanju voska obnaša marsikak začetnik plemenitega čebelarstva. Nekoč grem na obisk k svojemu prijatelju, novopečenemu muharju. Ko zavijem mimo ogle, udari mi na strokovno izobraženi nos nad vse sumljiv duh; vohal sem prismojen vosek. Ko stopim v vežo, se privali iz kuhinjskega laboratorija prijateljevega debel dim meni nasproti. „Za božjo voljo, kaj pa počneš? vprašam. „Vosek bi rad stopil, pa škrat neče in neče, ti si prišel kakor nalašč!“

Nisem se mogel ubraniti srčnega smeha, ko si ogledam njegovo delo natančneje. Nad plamenom vinskega cveta je stala široka ploščnata posoda, v kateri je moj prijatelj satje — cvrl. Kakšen vosek je moral to biti, si lahko mislite.

Kako pa nam je najpriročneje in brez umetnih priprav vosek topiti?

Žena podpira tri ogle ne samo hiše, ampak tudi — čebelnjaka. Redoljubna ženska roka najlepše obrne v prid vse pridelke čebelarstva, tako tudi dragoceni vosek. Kaj naj stori? — Razne voščene kosce, ki se od pomladi do jeseni dobivajo, naj sproti spravlja in vsakikrat loči lepo belo satje od črnega. Ko je te kosce na solncu ali v kuhinji nekoliko segrela, naj jih stlači v pest debele kepe in skrbno spravi do dneva topljenja.

Kuha se tako-le: Srednje velik lonec, (5—7 litrov) se do polovice napolni z vodo; voščene kepe, lepše najprej, se denejo v loncu primerno vrečico iz konopnine (iz kakeršne so navadne vreče), ki se zavezana vloži v lonec. Paziti pa je, da ni preveč vode, ker bi utegnil pri vrenju vosek čez uiti. Kakor hitro začne voda vreti, je treba z močno leseno žlico vsebino vreče gnesti in obdelavati. Vrečica bolj in bolj zginja, na vrhu pa se prikaže lepo rumena voščena juha, ki se z zajemalko posname in v pripravljeno skledo z mrzlo vodo vliva. Ko se na vodi ne prikaže več voska, se voda odlije, vrečica v vročem loncu še nekoliko pretlači, in če je kaj tekočine, se le-ta še v mrzlo vodo k vosku vljuje.

Med tem se druga vrečica napolni z novim satjem ter se dene v svežo vodo, zato da dobimo lepo rumen, čeden vosek. Ko smo na ta način vse satje iztisnili, moremo slednjič še enkrat že stisnjene ostanke natlačiti

v vreče in prekuhati; tako gotovo ne bo ostalo veliko voska več notri.

Če hočeš dobljeni vosek imeti popolnoma čist, deni ga v posodo, ki je zgoraj širja kakor na dnu. Prilij vde in razpusti vosek počasi pri majhni vročini. Stopljeni vosek deni na hladno.

Ko se shladi (to pa ni kmalu), ga vzemi iz posode. Vsi nečisti deli so se zbrali na dnu vode. Cvetni prah, ki se morda drži na spodnji plošči voščenega kolača ostrži z nožem.

Tako pridobljeni vosek je blago prve vrste (prima), ki se da pridobiti brez posebnih sitnostij in priprav. Vender pa bi bil jaz in gotovo še marsikak čebelar hvaležen, ko bi nam kak strokovnjak ob priliki popisal kuhanje voska s kakim novejšim topilnikom. Za to se priporoča
Fr. P. v „Slov. Čebelarju“.

Razne reči.

— Zakaj odhaja od konj oves neprebavljen in kako to odpraviti. Poleg sena in rezanice je konjem najbolj navadna piča oves. Daje se jim ali sam ali mešan z rezanico. Znano je pa, da se med konjskim gnojem pogosto nahaja prav cel, neprebavljen oves. Taka piča je zavržena, ker namena svojega, živini dati redilnih močij, ni dosegla in med gnojem popušča zrnje, in s tem vabi največkrat kmetijstvu škodljive živali, ktere gnoj razkopavajo. Da zaužiti oves odhaja neprebavljen od konja, je krivo ali to, ako je sicer zdrav, da se mu sploh ovsu daje preobilo, da ima primeroma premalo druge krme, ali pa da ima slabe zobe. O konjskih boleznih, ktere povzročajo slabo prebavljanje, nimamo namena pri tej priliki govoriti, ker bi bila to preobširna naloga; omenjamo samo sploh, da je pri konjih, kakor pri vsaki živali sploh, na to gledati, da odhaja od nje blato redno; in v ta namen se priporoča, konjem večkrat dajati po nekoliko grenke soli. Ako je vzrok slabega prebavljanja v tem, da dobiva konj preveč ovsu, a premalo druge krme, pomagati je celo lahko, da se ovsu primeša več rezanice in se sploh daje več sena. Ako pa ima konj slabe zobe, treba je oves na debelo zmleti. S takim ravnanjem si gospodar ohrani konje zdrave in krepke in razven tega se varuje škode, ker ne zametava dobre piče, ki mu lahko dobro zaleže pri drugem gospodarstvu.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 174. Prosim sveta, kako popravim vino, ktero je dobilo vsled žveplanja trt tako zoprni okus, da ni pitno. Vino je iz ljutomerskih gor, ter sem je lani prodal 35 kr. liter, dočim letos vsled okusa po žveplu niti za dom ni porabno. (A. M. v M.)

Odgovor: Okus po žveplu (žveplenem vodik) se kaj rad pokaže, če je bilo potrebno zaradi deževnega vremena še pozno poleti trte žveplati. Ta okus se pa tem bolj razvije, kolikor dlje je mlado vino ležalo na drožah. Za mošte od žveplanih trt naj torej velja pravilo, pokipeli mošt kmalu pretočiti, in sicer tudi tedaj, če ni še čist. Za vino se Vam pa ni bati, ker se z opetovanim pretakanjem zoprni okus popolnoma izgubi. Priporočajo tudi, tako vino pretakati skozi bakren lij ali bakrene cevi, ker se žvepleni vodik kemijsko spoji z bakrom. Bakreno posodo je med pretakanjem večkrat treba osnažiti.

Vprašanje 175 Moja konja sta dobila rape na zadnjih nogah, ktere so do sedaj toli trdovratne, da jih ni bilo mogoče odpraviti. **Kako se rape konjem odpravljajo?** (A. D. v D.)

Odgovor: Rape dobijo konji bolj limfatiške narave, kakor so na pr. pingavei in enaki manj žlahtni konji. Povod

rapam je mokrota in nesnaga v dolgi grivi na bielju in nesnaga v hlevu. Ta bolezen rada nastopa jeseni, ko je že mraz in so ceste blatne, pa tudi spomladi, kadar morajo konji gaziti po snežnici. Zaradi tega je dlako ob bielju treba porezati ter konjem noge precej osnažiti in posušiti, kadar pridejo v hlev. V hlevu naj konji vedno stoje na suhem in je zlasti paziti, da si ne močijo nog s scavnico. Nastale rape so običajno zelo trdovratne in je treba imeti potrpljenje pri zdravljenju. Pazite torej na snago, kakor gori povedano, in izpirajte bolne noge vsak dan z toplo milnico, potem posušite noge ter jih 2—3 krat na dan mažite z močno raztopino bakrene galice (modre galice) v vodi. Sicer Vam pa priporočamo poklicati živinozdravnika, ki bo na mestu najbolj vedel vse potrebno ukreniti.

Vprašanje 176. Ali je staro, gnilo čreslo kaj vreden gnoj za ameriške trte? (F. R. v L.)

Odgovor: Čreslo ima silno malo redilnih snovij v sebi ter zemljo le fizikalno izboljšuje, t. j. jo rahlja ter greje. Čreslo, podelano v mešanec, in večkrat polito z gnojnico ter premetano, je pa izborno gnojilo. Prav izvrstno morete čreslo, čeprav še ni preperelo, torej sveže porabiti, spomladi na novo zasajenem vinogradu. Precej, ko je vinograd zasajen, potresite ga 7—10 cm na debelo s čreslom. Čreslo vzdržuje zemljo zrahljano, vlažno in toplo, trte se hitro in močno vkoreninjujejo, plevel pa skoraj nič ne raste. Kar pride plevela skozi čreslo, je tak, da ga lahko hitro z roko porujete. Vsled tega je potrebno, tak vinograd še le v pričetku jeseni prvokrat in zadnjokrat tisto leto okopati. Pri tem delu se čreslo ob enem podkoplje ter še drugo leto vpliva na fizikalno izboljšanje zemlje.

Vprašanje 177. V „Kmetovalcu“ je bilo že večkrat omenjeno, da na zemljah, ki niso apnene, ni dobro rabiti kajnit. Ker imam jaz nekaj takih zemljišč, zato bi rad vedel, **zakaj kajnit ni dober za zemlje, ktere nimajo dovolj apna v sebi?** (O. grof Ch. v G.)

Odgovor: Kajnit ima v sebi prav veliko drugih solij, kakor na pr. kuhinjske soli, klorove in žveplenokisle magnezije. Pri gnojenju s kajnitom pa vplivajo te soli na ogljikovokislo apno (apnenec) v zemlji, in jako lahko nastane razstopno klorovo apno, ktero voda izpere v nižje plasti. Ker je apno važna redilna snov, zato je ta pretvorba v zemlji za rastline škodljiva. Če pa morete ob enem gnojiti z apnom, potem pa gnojenje s kajnitom nič ne škoduje. Onim, kteri imajo svoje travnike pognojene s kajnitom in s Tomasovo žlindro, koristi ravno zadnja prav zelo, ker ima v sebi zelo veliko apna, vender bodo pa v bodoče dobivali še večje pridelke, če bodo na hektar dobro pogojenega travnika potresli kakih 10 q razpadlega apna.

Vprašanje 178. Preoral sem zelo peščen travnik, kteri je dajal po malo sena. Sedaj ga hočem posaditi s krompirjem. Preiskava je pokazala, da ima zemlja 0.128% kalija in 0.069 fosforove kisline, a silno veliko apna. **Krompirju hočem gnojiti z umetnimi gnojili, zato vprašam, kdaj naj gnojim in koliko naj vzamem na hektar žveplenokislega kalija in koliko kostnega superfosfata?** (O. grof Ch. v G.)

Odgovor: Krompir potrebuje jako mnogo redilnih snovij, zlasti kalija, zato mu je treba močno in izdatno gnojiti. Najboljši gnoj za krompir je nekoliko obležan hlevski gnoj, kteri mu daje med vso rastjo dovolj dušika. Kjer ni možno dobiti dovolj hlevskega gnoja, nadomesti naj ga gnojenje z zelenimi rastlinami. Druge primanjkuječe redilne snovi se dovažajo z umetnimi gnojili, in sicer fosforova kislina s kostnim superfosfatom (2 q na 1 ha), kterege je treba pred saditvijo raztresti in podorati. Ker krompir potrebuje mnogo kalija, zato je hvaležen za kalijevo gnojitev. Kalijeve gnojila je treba za krompir skrbno izbrati, kajti vplivajo različno. Kajnit se ne sme potresti pred saditvijo, temveč že leto poprej, zato da se

škodljive postranske soli izgube v spodnje plasti. Najbolje je vzeti na 1 ha 2 q žveplenokislega kalija, ki se more s superfosfatom skupaj potresti. Čilskega solitra je dati tedaj, ako hlevskega gnoja sploh ali tudi zelenega gnoja ni bilo mogoče dati.

Vprašanje 179. Novo vino, katero sem kupil in domu spravil z drožami vred, ne da bi je bil pretočil, ker nisem imel posode, še sedaj vre in se ne očisti. Zakaj vino še vre in se ne očisti? Klet je dobra podzemeljska. (I. S. v K.)

Odgovor: Kupljeno vino ni popolnoma dokipelo, ker je bilo gotovo hranjeno v premrzli kleti. Sedaj je pa prišlo v bolj gorko klet in ostali sladkor kipi naprej. Dokler bo vino kipelo in ležalo na drožah, se ne očisti. Sedaj je nastal mraz, in tudi Vaša klet se bo shladila, vino bo nehalo kipeti in se tudi očisti. Ko bo čisto, pretočite je precej raz drože. Spomladi, ko bo zopet toplejše vreme, pa gotovo vnovič prične po malem kipeti. To se pa zgodi pri vsakem dobrem mladem vinu.

Vprašanje 180. Ali so oluščeni turščični storži, in sicer zdrobljeni in poparjeni, dobri za krmo in ali imajo kaj krmilne vrednosti? (A. P. na K.)

Odgovor: Oluščeni turščični storži imajo enako povprečno redilno vrednost, kakor slama; krmijo se le zategadelj redkokdaj, ker je njih pripravljavanje zamudno. Če Vam drobljenje in parjenje nič ne dé, krmite jih brez pomisleka, nadomestijo Vam lep del rezanice. Pri tej priliki omenjamo, da izdeluje tvrdka Ph. Mayfarth na Dunaju stroje za drobljenje turščičninah storžev.

Vprašanje 181. Imam sod petijota, ki je slabši od lanskega, zato mi svetujejo, petijotu dodati nekoliko špirta. Ali bi bilo to prav in ali je pijača potem zdrava? (I. Ž. pri Sv. T.)

Odgovor: Dodatek prav finega čistega špirta nič ne škoduje, saj je ta ravno tak alkohol, kakor oni, ki nastane pri kipeњу iz sladkorja. Dodajte na 1 l špirta, in sicer tedaj, kadar petijot pretočite. Na to pustite pijačo mirno stati, da se izgubi žgoči okus po špirtu, ki se prvi čas vedno kaže. S špiritom naredite petijot močnejši in trpežnejši, in ni se Vam bati, da bi bil zaradi tega kakorkoli zdravju škodljiv.

Vprašanje 182. Kako je požlahtnjevati orehovo in kostanjevo drevje in kdaj? (A. H. v Sv. K.)

Odgovor: Oreh se požlahtnjuje s cepljenjem za kožo ali v razklad precej nad korenino meseca aprila in maja, ali pa se ablaktira od maja do junija. Kostanj se požlahtnjuje v razklad, z doklado in z okulacijo; prvi dve požlahtnitvi je zvršiti spomladi, okulacijo pa od avgusta do septembra.

Vprašanje 183. S čim je mazati sadno drevje, da se odstrani mah? (A. H. v K.)

Odgovor: Da odstranite mah raz sadno drevje, namažite je jeseni z apnenim beležem, kateremu dodajte nekoliko krvi, da bode belež bolj držal. Spomladi drevje ostrgajte. Če bodete tako ravnali vsako leto, imelo bo drevje lepo gladko lubad ter Vam bogato poplača trud s čvrsto rastjo in z rodovitnostjo.

Gospodarske novice.

* Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. dne januarja l. 1899. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbeni udje, oziroma naročniki „Kmetovalčevi“, ki pa niso še plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. Prvo številko prihodnjega letnika pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj prve številke nihče ne vrne, čeprav prestane biti ud ali naročnik, ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo letnino, oziroma naročnino.

* **Spuščalne liste**, katere dobé posestniki kobil, ki vodijo svoje živali k cesarskim žrebeem, naj odslej bolje hranijo, kajti, če jih izgube in potem potrebujejo pri premovanjih ali dirkah, bodo mogli druge dobiti le iz Gradca od c. kr. žrebčarskega depota proti plačilu pristojbine, ktera je nastavljena za vsak list na 1 krono.

* **Nagrade za stare zaslužne posle**, ki so po več let v eni in isti kmečki hiši služili, je glavni odbor razdelil pred božičnimi prazniki. Prošenj je došlo 215, in ker je bilo le 15 nagrad na razpolaganje, prišli so le oni na vrsto, ki so služili nad 45 let v eni in isti hiši. Nagrade so dobili: po 20 gld. Mejač Janez iz Senožet (služi 68 let), Perko Neža iz Spod. Domžal (63 l), Debeljak Mart. iz Martinvrha (61 l), Hraščak Luka iz Gornjih Vrem (57 l), Furlan Katra iz Senožet (56 l); po 10 gld. so dobili: Mikelič Janez iz Pijavce (54 l), Požar Jurij iz Dol. Vrem (54 l), Benda Anton iz Strmol (51 l), Knap Martin iz Kožljeka (50 l), Šteiner Jure iz Križevga (50 l), Čevlikar Jera iz Dobenega (49 l), Komac Janez iz Zg. Laz (48 l), Puc Josip iz Polja (47 l), Dolžan Lovro iz Srednje Vasi (47 l), Berčič Tomaž iz Loga (46 l).

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k rednemu obónemu zboru kmetijske podružnice v Planini, ki bo 6. dne januarja 1899. l. ob 4. uri popoldne v zasebnih prostorih g. A. Lavriča z običajnim sporedom,

Planina, 27 dne decembra 1898.

A. Lavrič, načelnik.

R a z g l a s.

Kmetijska podružnica v Mokronogu naznanja svojim p. n. udom, da dobi vsak ud spomladi 1899. l. iz podružnične trtnice pri Tržišču brezplačno 200 okoreninjenih ameriških trt, in sicer riparije portalis, pa tudi solonis ali montikola. Udje, ki žele večje število ameriških trt, dobe jih čez brezplačno število po 1 kr. komad. Cena korenjaku je za neude 2 kr.

Cepljene bilfe bode podružnica oddajala edino le udom proti plačilu 10 kr. za komad ter more vsak ud dobiti k večjemu 40 cepljenk. Le v tem slučaju, ako bi utegnilo trt preostajati, bodo mogli udje pod navedenimi pogoji trte dobiti čez določeno število.

Kdor torej hoče trte dobiti brezplačno ali proti plačilu, se mora najkasneje d0 1 februarja 1899. l. ustno ali pismeno zglasiti pri gospodu Frančišku Prijatelju v Tržišču.

Iz podružnične drevesnice v Šmarjeti pa dobodo udje spomladi brezplačno po 6 sadnih dreves. Čez to število morejo jih udje dobiti proti plačilu 20 kr. za drevo. Neudje dobijo drevesa le po 30 kr. komad.

Za drevesa se je zglasiti pri oskrbništvu grajščine Klevezž pri Šmarjeti tudi do 1 februarja 1899. l.

Oni udje, ki se za trte ali za drevesa ne zglase do določene roka, izgube pravico do brezplačnega števila trt ali dreves.

Podružnica c. kr. kmet. družbe kranjske v Mokronogu,
14. dne decembra 1898.

Josip Anton grof Barbo, načelnik.

Št. 17.061.

R a z g l a s.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu

dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, **brezpogojno prepoveduje uvažati goveje živine** v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnega zapornega ozemlja nemške države, po katerem je razširjena plučna kuga, in sicer:

iz vladnega okraja **Kvidin Poznanj**, **Devin** in iz mestnega okrožja **Berolin** v kraljevini **Pruski**, iz vladnega okraja **Švabsko** v kraljevini **Bavarski** in iz okrožnega glavarstva **Lipsko** v kraljevini **Saksonski**.

Ta prepoved stopi na mesto one vsled razpisa ministerstva za notranje stvari z 9. dne novembra 1898. l., št. 36.943., oziroma s turodnim razglasom z 12. dne novembra 1898. l., št. 16.281., izdane prepovedi.

To se razglša na podstavi razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari s 24. dne novembra 1898. l., št. 38.847., s tem pristavkom, da se bodo prestopki te **brezpogojne** uvozne prepovedi kaznovali po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 29. dne novembra 1898.

Št. 17.783.

Razglas.

Na podstavi točke V. razglasa z 10. dne septembra 1896. l., dež. zak. št. 40., ki se tiče uredbe o ogledovanju živine na tuđeželskih železniških postajah, deželna vlada razveljavlja turoadni razglas s 15. dne junija 1892. l., št. 7142., o ogledovalnih organih, ki jih morajo poklicati pošiljatelj živine, ter določuje, da bodo živinski ogled oskrboval na stalni postaji za nakladanje živine na kolodvoru državne železnice v Ljubljani c. kr. živinozdravnik koncipist **Artur Polakovski**, na stalni postaji južne železnice v Ljubljani prvi mestni živinozdravnik **Pavel Skalč** in na stalni postaji dolenskih železnic v Ljubljani drugi meztni živinozdravnik **Janez Rajar** v Ljubljani.

Za železniške postaje dolenskih železnic, ki leže v političnem okraju **Litija**, se postavlja kot ogledovalni organ c. kr. okrajni živinozdravnik **Hugon Turk** v Ljubljani, v ostalih železniških postajah te dežele pa posluje kot ogledovalni organ, kakor doslej, dotični c. kr. okrajni živinozdravnik tistega okraja v katerem leži postaja, ali pa njegov namestnik, ki ga odpošlje okrajno glavarstvo.

Ta odredba stopi v veljavnost

s 1. januarjem 1899. l.,

kar se s tem daje na občno znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 13. dne decembra 1898.

St. 17.859.

Razglas.

Na podstavi zadnjih uradnih izkazov o nalezljivih živinskih boleznih na **Ogerskem** in **Hrvaško-Slavonskem** in zadnje čase zanesenih kužnih boleznih c. kr. deželna vlada dotlej, dokler se ne ukaže drugače, v zmislu razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne decembra 1898. l., št. 40.581., ukazuje nastopne zaporne odredbe zoper uvažanje **prežvekovavcev** in **prasičev** na **Kranjsko**:

A. Proti Ogerski.

1.) Zaradi plučne kuge

je uvažanje goveje živine prepovedano iz komitatov: **Orava**, **Liptov**,

Nitra, **Požunj** (z vštetim ozemlje otoka **Čalokez**) in **Trenčin**, kakor tudi iz kraljevega svobodnega mesta **Požunj**;

2.) zaradi kuge v gobcu in na parkljih je uvažanje **prežvekovavcev** in **prasičev** prepovedano iz komitatov: **Abanj-Torna**, **Bregi**, **Solnok-Doboka**, **Udvarhely** in **Ung**, potem iz kraljevega svobodnega mesta **Kološvar**;

3.) zaradi **svinjske kuge**

je uvažanje **prasičev** prepovedano:

a) iz komitatov: **Abanj-Torna**, **Alsó-Fehér**, **Arad**, **Báč-Bodrog**, **Baranja**, **Tekov**, **Bekeš**, **Bregi**, **Bihar**, **Boršod**, **Fejer**, **Gömör-Kiškunt**, **Hajdu**, **Haromsék**, **Heveš**, **Jas-Nagy-Kun-Solnok**, **Kiškunt**, **Komarno**, **Krasso-Szöreny**, **Maroš-Torda**, **Mošon**, **Nagy-Küküllő**, **Nógrad**, **Pešta-Pilis-Solt-Kiškunt**, (z izzetim svinjskim pitališčem **Köbanya** [Steinbruch]), **Požunj**, **Saróš**, **Somogy**, **Sabolč**, **Satmar**, **Seben**, **Sepeš**, **Tamiš**, **Toľna**, **Torda-Aranyóš**, **Torontal**, **Udvarhely**, **Ung**, **Vesprim**, **Zala** in **Zemplén**, potem

b) iz kraljevih svobodnih mest: **Debrecin**, **Kološvar**, **Komarno**, **Sabadka**, **Satmar-Nemeti** in **Novi zad**.

B. Proti Hrvaško-Slavonski.

1.) Zaradi **svinjske kuge**

je prepovedano uvažanje **prasičev** iz komitata **Belovar-Križevci**.

2.) zaradi **kužnih ovčjih kozá** je prepovedano uvažati ovce iz komitatov **Modruš-Reka**, **Lika-Krbava** in iz mesta **Bag**.

Določila o dopustnosti uvažanja **zaklanih prasičev** v nerazkovanem stanju, takó da se jih držé še **ledvice** in da je **nedotaknjena ledvična mast**, v konsumni kraj **Ljubljana** na **Kranjskem** ostajajo še nadalje v veljavnosti.

Iz ostalih **neokuženih** komitatov in mestnih okrajev **Ogerske** in **Hrvaško-Slavonske** je uvažanje **prežvekovavcev** v obče, **pitanih prasičev** (z najmanj 120 kilogrami žive teže) pa samo po železnici in samo v **mestno klavnico** v **Ljubljani** dopuščeno.

Te nove odredbe stopijo v veljavnost

16. dne decembra 1898. l.

ter se namesto onih, ki so bile ukazane s turodnim razglasom s 25. dne oktobra t. l., št. 15.354., in so s tem razveljavljene, razglšajo z dodatkom, da se njih prestopki kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., drž. zak. št. 51., odnosno po § 46. splošnega zakona o živinskih kugah in po izvršitvenem ukazu, izdanem k temu zakonu.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 15. dne decembra 1898.

Listnica uredništva.

Z. v T. Zahtevajte, da načelnik skliče občni zbor, in če tega noče storiti, sporočite kmetijski družbi, kdaj in kje **želite** občni zbor, pa ga skliče družba sama.

F. K. v A. V posebnem spisu te številke dobite odgovor na svoje vprašanje.

A. L. v P. Vaša zadeva je taka, da Vam more dober svet dati le pravnik. Ker reč ni malenkostna, se pač izplača žrtvovati par goldinarjev, ktere bo plačati odvetniku za posvetovanje. Ta Vam uže pové, ali se je spuščati v pravdo ali ne.

Ž. v S. Obrtnite se na deželno komisijo za agrarske operacije v Ljubljani, popišite razmerje med grajščino, ki je dolžna dajati drva, in med opravičenci ter prosite za pojasnilo, oziroma za svet, kako je postopati. Novi lastnik grajščine se mora vsekakor držati pogojev svojega prednika glede vseh služnostij.

F. S. v Š. Krvave gobe more odpraviti le prav izurjen in izkušen živinozdravnik.

A. H. v K. O zatiranju krvave ušice smo že opetovano pisali v **Kmetovalcu** ter Vas opozarjamo na dotične liste.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1898. Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. decembra 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 45.— kr. do gld. 50.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 57.— kr. do gld. 65.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 12.— kr. do gld. 12.25 kr.; kuminovo seme gld. 24.— kr. do gld. 24.50 kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 10.— kr.; rudeči Hrvat gl. 9.50 kr.; prepeličar (koks) gld. 10.— kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čiščenega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 8.— kr. do gld. 9.— kr. brez dima sušene gld. 9.— kr. do gld. 9.50 kr.

Oreh domači: gld. 14.— kr. do gld. 15.— kr.

Ječnice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.— kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

Kože Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.
 „ težke od 30 do 40 kg „ 27.— „ „ 28.— „
 „ lahke „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.

Kozličeve kože po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 33 kr. za kg.

Druge vrste 16 do 20 „ „ „

Kože lisic	po gld.	3.50 do 3.50	} za par.
kun	„	9.— „ 10.—	
dihurjev	„	2.50 „ 3.—	
vidr	„	9.— „ 10.—	

Kože zajcev po 20 do 22 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 28. decembra 1898. Pšenica gld. 10.80 kr., rž gld. 8.50 kr., ječmen gld. 7.— kr., oves gld. 6.25 kr., ajda gld. 8.25 kr., proso gld. 7.75 kr., turšica gld. 5.65 kr., leča gld. 12.— kr., grah gld. 8.— kr., fižol gld. 10.— kr., seno gld. 1.80 kr., slama gld. 1.60 kr. (Vse cene veljajo za 100 klgr.)

Na Dunaji, 30. decembra 1898. Pšenica gld. 9.64 kr., rž gld. 8.43 kr., ječmen gld. 7.69 kr., oves gld. 6.15 kr., turšica gld. 5.30 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Svinjske kože.

V moji tovarni izdelujem samo

 svinjino

torej priporočam sl. občinstvu, da pazi na lepo in čisto izdelane kože brez zarezkov in lukenj, ker take imajo veliko večjo veljavo, kakor zrezane in plačujem jaz vedno najvišje cene.

(100-2)

Karol Pollak

Ljubljana,

Dunajska cesta št. 19.

Od vseh strani dohajajo pohvale za ročno in točno delo lovskih pušk lastnoročnega izdelka od

Antona Sodja, puškarja v Borovljah (Ferlach) Koroško.

Priporočam zatorej lovcem in strelcem mojo zalogo pušk izdelane po najnovejših sistemih, najboljšega blaga in strela. Nanznam, da so pri meni naročene puške delo iz prvih rok moje tovarne, c. kr. uradno preskušane, ter dobro uravnane.

Specialitete: Puške za vojaške patrone (Mannlicher) in trocevne puške; vsakovrstno orožje za osebno brambo, ter vse v lovsko stroko spadajoče orodje dobi se pri meni v najboljši kakovosti.

Prevzamem tudi vsako popravilo ali predelovanje kar izvršujem po najnižjih cenah. (85-7)

Za vsako delo sem vestni porok sam.

Obširne ilustrovane cenike, slovenske ali pa nemške pošiljam na zahtevanje poštne prost.

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju

izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni:**

Najboljše možnarje za streljanje proti toči

Novoiznajdene „brzostrelne in varnostne možnarje“, katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji vsaka nevarnost izključena. pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hit rejše kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše **travniške brane**, najizbornejše **slamozelnice**, najnovejše **mlatilnice** z ležiščem na krogle, istotako **stiskalnice** in **mline za grozdje in sadje**, geple i. t. d. i. t. d. (4-23)

Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za **tovarne, mline, žage in druge obrtniške naprave**, istotako **prevzame vsak stroj v najtemeljitejšo in cenejo popravo.**

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo **se jamoi.**

Tovarniške cene.

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsaki fari in po potrebi in želji tudi v vsaki občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira-vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste Pismene ponudbe pod 20.298 Gradec, poste restante. (50-9)

Važno za kmetijstvo!

Redilna in hranilna štupa za prašiče.

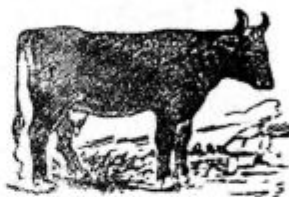
Najboljše redilno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi v tvorbo mesa in tolsče. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov samo 1 glđ. (67-5)

Varstvena znamka.

Redilna štupa za

živino

Varstvena znamka.

za notranjo rabo pri kravah in konjih. Rabi se skoraj 50 let z najboljšim uspehom, če živina neče žreti in da se zboljša mleko. — 1 zamotek z navodom o uporabi 50 kr., 5 zamotkov samo 2 glđ.

Redilna in hranilna štupa za

kuretnino.

Najboljše zavarovano, redilno in dietetično sredstvo za notranjo rabo, pospešuje tvorbo jajc. Za kure, purane, gosi, race itd. — 1 zamotek 25 kr., 5 zamotkov samo 1 glđ.

Dobiva se

v lekarni Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

Varstvena znamka

Pismena ali pa z dopisnico za 2 kr. pod gorenjim naslovom vpslana naročila se najlaže in najceneje izvršujejo po pošti. V tem slučaju se prosí natančnega naslova sprejemalčevega (ime, kraj, hišna številka, zadnja pošta in dežela).

Alfa-Separator

Dunaj, (76-9)

I. Schwarzenbergstrasse št. 3.

Da se prepreči izguba na denarju, mora si vsak kmetovalec omisliti naš svetovnoznan

posnemalnik za mleko „Alfa“

in popolno opravo za mlekarno kakor tudi „Alfa vrče“ iz jeklene ploščevine za prevažanje mleka.

Na zahtevo dajemo strokovna pojasnila ter razpošiljamo cenike brezplačno in poštne prost.

Delovanje naše mlekarnje je viditi vsak dan od 4. do 7. ure popoldne na dunajski jubilejni razstavi.

Vsakovrstne

pipe za pivo in vino,

poljedelski stroji itd. popravljajo se dobro in ceno pri (80-8)

A. C. Achtschinu v Ljubljani

Wolfove ulice št. 8.

Prevzamejo se tudi vsa dela spadajoča v stavbeno, umetno in strojsko ključarstvo, ter naprava vodovodov po deželi. Spričevala o izvršenih vodovodih v Ribnici, Begunjah, Bezuljaku, Strmecu, itd. leže na razpolago.

Službo gospodarskega pristava ali tudi oskrbnika

išče trezen, pošten in marljiv mladeneč, absolvent kmetijske šole in sirarskega tečaja, vešč gozdarstva, z polletno prakso. Vojak v nadomestni rezervi. — Spricevala izvrstna. Ponudbe pod:

A. K. ekonom, (101-2)

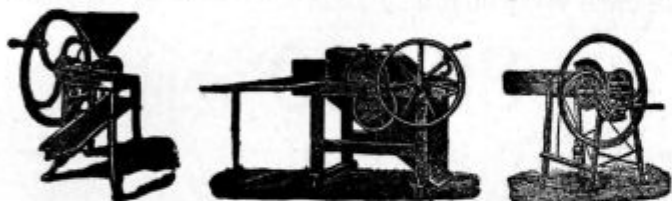
p. Loka pri Zidanem mostu. Spod. Štajersko.

Gospodarski pristav, (103-1)

kteri je dovršil z dobrim uspehom vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo, z večletno prakso, vešč slovenskega in nemškega jezika, vojaštine prost,

➔ išče službe. ➔

Pismene ponudbe blagovolijo naj se poslati pod J. R. št. 1012, poste restante Radeče pri Zidanem mostu.

Zaloga vsakovrstnih kmetijskih strojev, kakor:

mlatilnic, gepelnov, slamoreznic, strojev za rezanje repe, trijerjev in stiskalnic za grozdje in sadje; robljač z imenom „Viktorija“, vsakovrstnih strojev in naprav za mlekarne in sirarnice

izdeljuje z nedosegljivo zmožnostjo in najboljše napravljene, ktere izvršitve so bile na vseh dosedanjih razstavah odlikovane z najčastnejimi in največjimi darili. — Take stroje priporoča in prodaja pod prav ugodnimi pogoji (68-11)

J. Weipert in sinovi,

tovarna za poljedelske stroje in livarna za železo v Stockeravu pri Dunaju. — Glavna pisarna se nahaja na Dunaju, IX, Bauernfeldplatz 4. Cenike razpošilja zastonj in poštnine prosto. Tovarniške cene. Za vsako stvar popolno jamstvo. Zastopniki in prekupci se iščejo.

Najboljši prašek za živino

je **Barthelovo** kraljno apno; ono prepreči li-zavost in glodanje lesa, prepreči mehčanje kosti, prepreči hujšanje, naredi živino ješčo, ukrepi prebavljanje, pomnoži mleko ter jajca, naredi živino močnejšo in tvori trdo meso. (95-4)

Za vsako žival neobhodno potrebno. — Popisi zastonj. — Pošiljatve po 5 kg. kot poskus za 1 gld.

Dalje je v zalogi **maža za vozove** (Sparwagenfett), **vaselin, olje za stroje** itd. po nizki ceni.

Miha Barthel in drug,

Dunaj X. Keplergasse št. 20.

Najnovejši stroji za napravo krme,

slamoreznice, stroji za rezanje repe in krompirja, mline za drobljenje in mečkanje žita, parni kotli za napravo živinske krme, štedilne peči z posteklenimi in neposteklenimi kotli za vstaviti, in sicer: premične in nepremične za

kuhanje in parjenje živinske krme, za krompir, ter za vsako drugo gospodarsko porabo doma in na polju; dalje: rebljače za koruzo, žitne čistilnice, trijerje-prebiral-nike, ročne stiskalnice za seno in slamo stalne in pre-makljive, izdeluje in prodaja pod jamstvom kot posebnost v najnovejši, najboljši in skušeni sestavi

PH. MAYFARTH & drug.

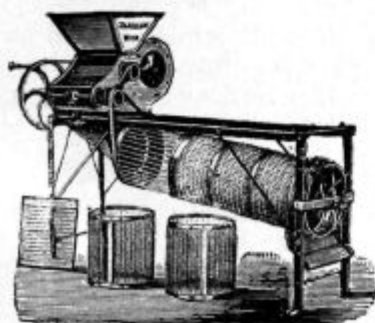
c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par **DUNAJ, II. Taborstrasse št. 76.**

Odlikovan z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastonj. Zastopniki in prekupci se iščejo (89-11)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Zastopniki se iščejo.

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropil-nice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-24)

IG. HELLER na Dunaju

II, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo.

➔ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ➔

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in skor brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarstvenega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to dovolilo plačati po 5 kr. za vsak natis. Nandje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 8 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Centralna posojilnica slovenska v Krškem obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnine in pripisuje obresti že vsakega pol k letakapitalu. (103)

Prosekar, dolenska in druga naravna vina; potem iz Prosekarjevih drož žgano vinsko žganje, naturalno slivovko, po Kneippovim receptu izdelani likër; priporoča po najnižji ceni in vestno postrežbo J. C. Röger v Ljubljani, Žitni trg. št. 2. (140)

Zeljnatost (kaps), pravega kašelskega zelja, prodaja in razpošilja po nizki ceni Janez Boit, posestnik in gostiln. v Slapah št. 26, pošta Zalog pod Ljubljano. (165)

Vina, prav dobrega, 80 hl; nadalje ameriških trt na zeleno cepljene in dobro okoreninjene ima naprodaj Martin Colarič v Slivnici št. 5, pošta Kostanjevica, Dolenjsko. (171)

Klobukov in čepic (kap), veliko zalogo, po najnižji ceni priporoča Ivan Rus, krojaški mojster na Bledu. (181)

Slikane končnice za panjove izdeluje po nizki ceni Gašp. Bizjan v Podutiku št. 21, pošta Št. Vid nad Ljubljano. (182)

Med, zanesljivo čist, po 50 kr. kg postavljen na postajo Kranj, prodaja V. Selan, čebelar na Trati, pošta Cerklje, Gorenjsko. (183)

Bika plemenjaka, simentalke-pingavske pasme, 2 leti 5 mesecev star, 150 cm visok, jako lep, prodaja Martin Brence, posestnik v Gorenji vasi nad Škofjokoloko. Cena po dogovoru. (84)

Lepo posestvo v obsegu 24 oralov njiv, 49 oralov travnikov in 46 oralov pašnikov, na katerem se lahko redi nad 30 glav živine, se dá v najem. Posestvo je na lepem kraju poleg občinske ceste in je zelo pripravno za mlekarstvo; vsi domači pridelki se prav lahko prodajo v bližnjem rudarskem mestu. — Več pove Ant. Sedej, posestnik v Doleh pri Idriji. (185)

Kobilu, čisto lipicanerco, 3 leta stara, 15 pestij visoka, od očeta Napolitano in od matere Morea, pramasta, brez najmanjšega znamenja, prodaja Filip Kaučič, posestnik na Razdrtem pri Postojni. (186)

Lep bik, 10 mesecev star, čistokrvne simentalke pasme je naprodaj pri Antonu Šiferju, posestniku v Žabnici pri Škofji Loki. (187)

JOSIP LEUZ

trgovec (13—20)

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje in prodaja vsakovrstni novi krompir; kakor tudi izvrstno jedilno čebulo, suhe gobe, črešminove jagode, kostanj, želod, ježice, koruzne lase z odstranjenimi konci, hruške in jabolka za mošt, itd. itd. — Tudi kupuje drevesen ali plućen mah, črno in belo čmeriko in vsakovrstno drugo rastlinjstvo.

Reznike

in okoreninjeno traje „Portalis“, kakor tudi mlado čvrsto sadno drevje, nizke in visoke rasti najboljših namiznih in gospodarskih vrst, prodaja (98—2)

oskrbnništvo dr. Ignac grof Attemsove grajščine v Brežicah, Sp. Stajersko.

Umetni in trgovski vrtnar

ALOIS KORSIKA

v Ljubljani, (104—2)

naznanja, da je njegov cenik za l. 1899, ravnokar izšel, kterega razpošilja na zahtevanje franco in brezplačno. — Ob enem priporoča svojo bogato zalogo poljskih, zelenjadnih in cvetličnih semen, kakor vse drugo v vrtnarsko stroko spadajoče stvari sl. p. n. občinstvo po najnižjih cenah, ter prosi uljudno za mnogobrojen obisek.

Ameriško patentovane

ne varjene verige iz jekla,

ktere so dvakrat močnejše od varjenih, so zelo lahke in ceneji kakor vse druge verige.

Vzorci, z mnogimi pohvalnimi pismi, pošilja brezplačno.

Akcijska družba fužin za jeklo v Beli peči na Gorenjskem. (64—10)

Te vrste verig dobi se v vsaki večji trgovini za železo.

Čez 30.000 cepljenk

se odda jeseni t. l., odnosno spomladi 1899. l. iz novoustanovljene trtnice v Krškem, in sicer po 12 gl. 100 komadov v jeseni, po 15 gl. 100 komadov pa spomladi.

Vrste so: Italijanski rizling, kraljevina, plavec, grganja (vse bele) ter več drugih pomešanih, pa le najboljših domačih, belih in črnih vrst.

Cepljene so večinoma na riparijo portalis in izbrano riparijo (ne souvage-sovaž).

Trtnica je pod strokovnim vodstvom. (77—9)

Oddajale se bodo močne in le prav dobro zaraščene cepljenke.

Razun cepljenk se odda tudi do 100.000 dobro okoreninjenih podlag riparije portalis in izbrane riparije; te po 15 gl. tisoč komadov.

Trtnica je blizu kolodvora Videm — Krško, toraj od vseh vinogradov precej oddaljena.

Naročila naj se blagovoltijo pošiljati pod naslovom:

Náčelníštvo „prve trgovske trtnice“ v Krškem (Kranjsko).

Ustna naročila sprejema g. dr. Tom. Romih, župan v Krškem.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem se preselil iz barake za knežškofijsko palačo na Pogačarjevem trgu (za vodo) v Semeniščno poslopje na istem trgu, kjer nadaljujem

prodajo

lesene, pletarske in sitarske robe, žime in morske trave.

Zahvaljevaje se p. n. občinstvu za dosežanje zaupanje in naklonjenost, priporočam se še nadalje za obile naročbe.

Z odličnim spoštovanjem

(97—3)

Matko Arko.